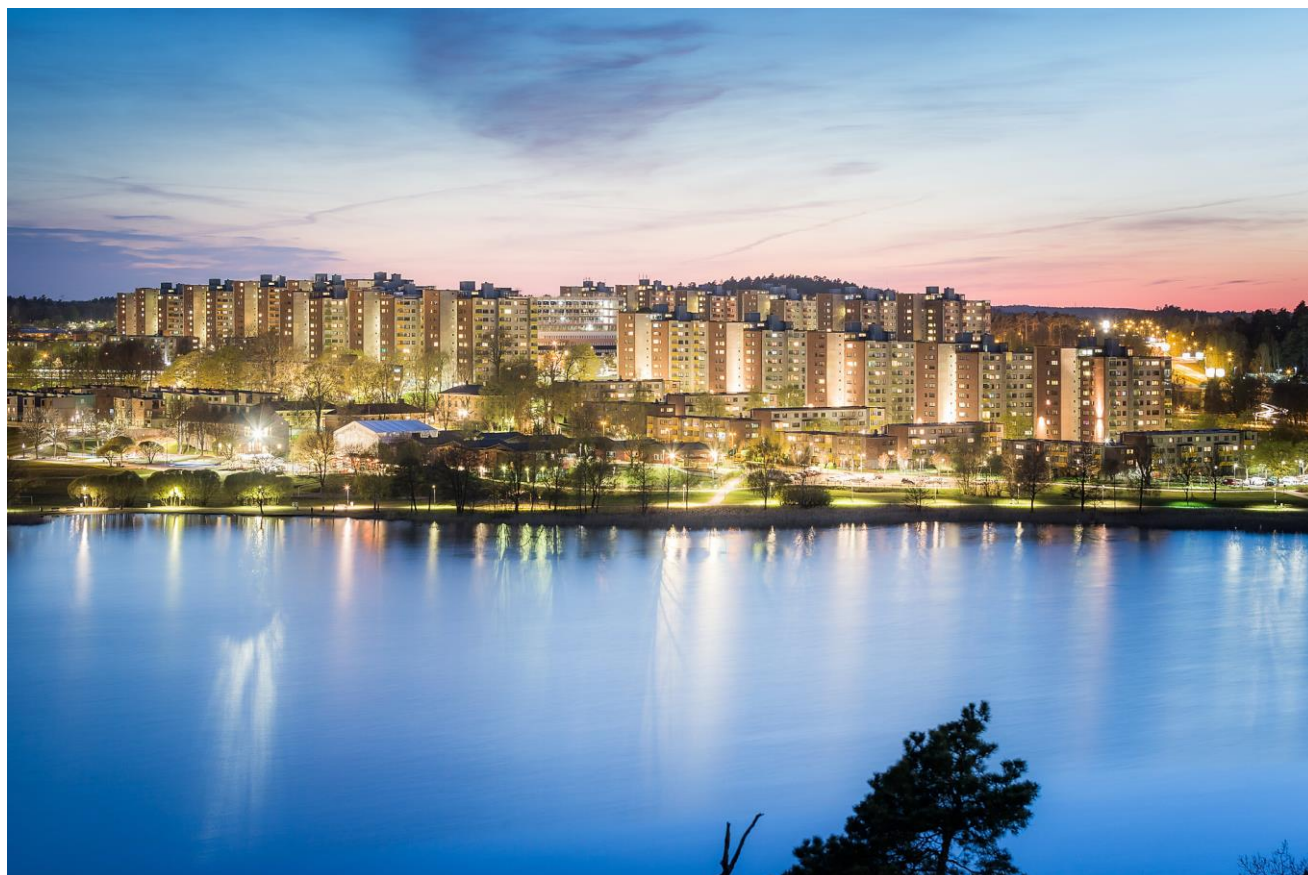

Ärende nr: 2026/145

Datum: 2026-02-05

PM: Reservation av kapacitet för allmän samhällstillväxt

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät är systemansvarig myndighet, med uppgift att på ett affärsmässigt sätt förvalta, driva och utveckla ett kostnadseffektivt, driftsäkert och miljöanpassat kraftöverföringssystem. Det omfattar ledningar för 400 kV och 220 kV med stationer och utlandsförbindelser. Svenska kraftnät utvecklar transmissionsnätet och elmarknaden för att möta samhällets behov av en säker, hållbar och ekonomisk elförsörjning. Därmed har Svenska kraftnät också en viktig roll i klimatomställningen.

Version Ange version
Org. nr 202 100-4284

Svenska kraftnät
Box 1200
172 24 Sundbyberg
Sturegatan 1

Tel: 010-475 80 00
Fax: 010-475 89 50
www.svk.se

Innehåll

1	Bakgrund	4
2	Syfte & mål	6
3	Definition av allmän samhällstillväxt	7
4	Utgångspunkter för reservation av kapacitet	9
4.1	Tidshorisont för reservation	9
4.2	Metod för att bedöma reserverad volym	9
4.3	Fördelning av reserverad kapacitet mellan nätägare	11
4.4	Tak för reservation av kapacitet	11
5	Förslag på metod för reservation av kapacitet	13
5.1	Regionnätsföretagens åtagande	14
5.2	Svenska kraftnäts åtagande	14

1 Inledning

Svenska kraftnät arbetar kontinuerligt med att vidareutveckla anslutningsprocessen till stamnätet. Under våren 2025 var Svenska kraftnäts *Principer och vägledning för anslutning till Stamnätet*¹ på remiss till branschen och en slutlig version av dokumentet publicerades 1 juli 2025. I samband med det kommunicerade Svenska kraftnät att vägledningen kommer att uppdateras årligen och att nästa version (1 juli 2026) bland annat kommer inkludera en princip för reservation av kapacitet för allmän samhällstillväxt.

Detta PM utgör en remissversion av förslag på metod och princip för reservation av kapacitet för allmän samhällstillväxt och har tagits fram som underlag för att inhämta viktiga inspel och synpunkter från branschen.

Berörda parter ges härmed möjlighet att ta del av innehållet och inkomma med synpunkter, kommentarer eller förslag till ändringar. Inkomna synpunkter kommer att omhändertas innan slutgiltig princip införs i *Principer och vägledning för anslutning till Stamnätet*.

---

¹ [Principer och vägledning för anslutning till Stamnätet](#)

2 Bakgrund

I slutrapporten Effektivisering av processen för anslutning till transmissionsnätet² (januari 2024) konstaterade Svenska kraftnät att överföringskapacitet på kort sikt behöver reserveras i de punkter där det är relevant för att kunna tillhandahålla kapacitet till vad som kan anses vara allmän tillväxt av samhällen. Reservation av kapaciteten för allmän samhällstillväxt sker utifrån att det innebär en låg påverkan på övriga uttagskunder och producenter med ökat effektbehov.

I rapporten beskrev Svenska kraftnät följande förutsättningar för att reservera överföringskapacitet

- Sannolikheten för en konkurrenssituation av den reserverade kapaciteten är hög och behovet kan inte anses vara täckt av beviljade ansökningar
- Risken för negativ påverkan på annan aktör är begränsad ställd mot följderna av en begränsad allmän tillväxt

---

² [Effektivisering av processen för anslutning till transmissionsnätet](#)

3 Syfte & mål

Slutsatserna från *Effektivisering av processen för anslutning till transmissionsnätet* samt det underlag och förslag som Svenska kraftnät tagit fram gällande *Reservation av kapacitet för allmän samhällstillväxt i Stockholmsområdet* används som grund för aktuellt uppdrag.

Syftet med uppdraget är att

- Utveckla en princip för reservation av kapacitet för allmän samhällstillväxt som säkerställer att regionnätsföretag har en tillräcklig kapacitet reserverad på längre sikt i anslutningspunkter mot stamnätet så att den allmänna samhällstillväxten inte hämmas.
- Fastställa en metod för reservation av kapacitet för allmän samhällstillväxt så att reserveringen sker på ett objektivt, transparent och icke-diskriminerande sätt.

Målet med uppdraget är

- Den framtagna principen och definitionen för reservation av kapacitet för allmän samhällstillväxt ska vara förankrad med branschen och implementerad i Svenska kraftnäts *Principer och vägledning för anslutning till Stamnätet* ³ samt ska kunna användas i Svenska Kraftnäts och regionnätsföretagens långsiktiga nätplaneringsarbete.
- Metoden ska minska administration och undersökningsarbete som är förknippat med handläggande av ansökningar, både hos Svenska kraftnät och regionnätsföretagen.

---

³ [Principer och vägledning för anslutning till Stamnätet](#)

4 Definition av allmän samhällstillväxt

Samhällstillväxt sker i alla län men är mest koncentrerad till storstadsregionerna. För en gynnsam tillväxt krävs samarbete mellan kommuner och regioner för att säkerställa en fungerande planering, attraktiva miljöer med god tillgång till service och bostäder för att möta behoven av till exempel arbetskraft, kompetens och infrastruktur. Svenska kraftnät anser att det är av vikt för samhällsutvecklingen att enskilda stora aktörer inte tillåts blockera all tillgänglig kapacitet på bekostnad av allmän tillväxt i samhället så som utbyggnad av bostäder, elbilsaddning eller infrastruktur.

Med allmän samhällstillväxt avser Svenska kraftnät den organiska tillväxten av samhällen som sker med avseende på befolkningstillväxten och tillhörande naturliga ökning av offentlig verksamhet och näringslivsverksamhet samt infrastruktur. I allmän samhällstillväxt inkluderas även den privata elektrifieringen av samhället in, så som ökad andel elektriska fordon.

I tabellen nedan har Svenska kraftnät exemplifierat vad som ingår i allmän samhällstillväxt samt vad som *inte* ingår.

Vad ingår i allmän samhällstillväxt?	Vad ingår inte i allmän samhällstillväxt?
Utbyggnad av samhällen så som: bostäder, butiker, restauranger, offentlig verksamhet (skolor, polis, brandkår, sjukhus etc.) kultur och/eller idrottsinstitutioner	Större enskilda satsningar så som nya stadsdelar, elintensiv näringsverksamhet, eller tillväxt över schabloniserad maximal befolkningstillväxt.
Samhällsviktig infrastruktur så som vatten och avlopp, vägar etc	Nationell infrastruktur eller enskilda elintensiva infrastrukturprojekt
Elektrifiering av privata transportmedel	Kommersiell elektrifiering så som laddstationer och laddinfrastruktur för tunga fordon

Tabell 1 Sammanställning av vad Svenska kraftnät avser ingå inom begreppet allmän samhällstillväxt samt vad som inte ingår.

För att minska risken för negativ påverkan på annan aktör behöver en gräns sättas för hur stor en enskild anslutning eller förändring kan vara (i MW) för att definieras som allmän samhällstillväxt. Svenska kraftnät anser att enskilda anslutningar som överstiger 0,5 MW inte ingår inom begreppet allmän samhällstillväxt.

5 Utgångspunkter för reservation av kapacitet

Reservation av kapacitet kan göras med utgångspunkt i olika metoder samt tidshorisonter. Nedan följer en beskrivning av hur Svenska kraftnät har resonerat i frågan.

5.1 Tidshorisont för reservation

Vad gäller tidshorisonten för reservation av kapacitet behöver en avvägning göras mellan den tid det tar att få nödvändiga kapacitetshöjande åtgärder på plats och de potentiella negativa konsekvenserna till följd av reserverad men outnyttjad kapacitet. Utifrån Svenska kraftnäts ledtider kan en mindre kapacitetshöjande nätåtgärd i regel utföras inom 5 års tid, medan en större kapacitetsåtgärd bedöms kunna vara på plats inom 10 år. En mindre kapacitetsåtgärd kan exempelvis innefatta ett linbyte i befintliga stolpar, åtgärder i befintliga stationer eller driftsättning av en ny reaktiv resurs, medan en större innefattar byggandet av en ny stamnätsledning. Bedömningen från Svenska kraftnät är att storleken på de reservationer som behöver göras för att undvika konkurrenssituationer kopplat till allmän samhällstillväxt i de flesta fall bör kunna täckas in av mindre kapacitetsåtgärder. Därav är det ej motiverat att reservera kapacitet över en längre horisont än 5 år, då detta ökar risken för outnyttjad kapacitet i nätet och därmed negativ påverkan på annan aktör.

Med bakgrund av detta föreslår Svenska kraftnät att kapacitetsreservationer för allmän samhällstillväxt bör göras på 5-års sikt.

5.2 Metod för att bedöma reserverad volym

Tre olika metoder för att bedöma reserverad volym för allmän samhällstillväxt har utvärderats mot varandra. Enligt schablon, baserat på historiska utfall och via det befintliga prognosarbete som sker hos lokal- och regionnätsföretagen.

5.2.1 Schablon

Svenska kraftnät samlar in relevant data och bedömer vilken volym som ska reserveras för respektive område. Volymen som reserveras är en fast summa i MW som gäller för hela perioden.

5.2.2 Historiskt utfall

Historisk utveckling av maximalt uttag används för att prognosticera det framtida behovet, regionnäsägare får bedöma hur stor andel av det historiska maximala uttaget som kan tillskrivas last som faller under definitionen under kapitel 3.

5.2.3 Prognos

Regionnäs företagen prognosticerar det bedömda framtida kapacitetsbehovet som faller under definitionen under kapitel 3. Detta innebär ett tillägg i det prognosarbete som görs i samband med upprättande av nätutvecklingsplanerna. Exempel på respektive metods bedömda för- och nackdelar listas i tabell 2.

Metod	Fördelar	Nackdelar
Schablon	(+) Enkel och transparent att tillämpa	(-) Sannolikt mindre träffsäker än de andra föreslagna metoderna (-) Risk för godtyckliga bedömningar
Historiskt utfall	(+) Baserat på verkligt utfall (+) Anpassad till lokala förhållanden	(-) Visar inte på effekterna av långvarig kapacitetsbrist (-) Begränsad förmåga att fånga in framtida behov vid ökad elektrifiering (-) Finns i dagsläget enbart historik för den totala lasten, allmännyttig last behöver brytas ut ur historiken
Prognos	(+) Anpassad till lokala förhållanden (+) God förmåga att fånga in framtida behov	(-) Risk för prognosfel (-) Risk för incitament till överprognostisering

Tabell 2. Metoder för reservation av nätkapacitet för allmän samhällstillväxt och dess bedömda för- och nackdelar.

Svenska kraftnät föreslår utifrån sammanställningen av för- och nackdelar i tabellen ovan att regionnätens prognoser ska vara det alternativ som arbetas vidare med och implementeras i processen för prognossamverkan. För att reducera risken med outnyttjad kapacitet alternativt kapacitetsbrist till följd av prognosfel bör prognosarbetet följas upp och reserverad kapacitet bör revideras kontinuerligt.

Svenska kraftnät utesluter dock inte att använda en schabloniserad metod för områden med låga uttagsabonnemang. Detta eftersom den reserverade volymen blir så pass låg att det merarbete som krävs för att administrera separata prognoser för allmän samhällstillväxt inte går att motivera, samt att en låg reserverad kapacitet sannolikt inte medför större negativa konsekvenser för annan aktör i dessa områden.

5.3 Fördelning av reserverad kapacitet mellan nätägare

I de fall då fler än en regionnätsägare verkar inom samma område, exempelvis i Stockholm, så kommer det ofrånkomligen behöva ske en fördelning av den reserverade kapaciteten regionnätägarna emellan. Om reservering av kapacitet då ska utgå från regionnätsägarnas prognoser så ger det ett incitament att lämna in prognoser som överskattar de faktiska behoven.

För att minska risken för detta föreslår Svenska Kraftnät att kapaciteten i dessa fall reserveras för området som helhet och respektive nätägare får kapacitet reserverad i proportion till sina nuvarande uttagsabonnemang för lokalnät i området som reservationen avser. Det nuvarande uttaget i de underliggande lokalnäten bör spegla den nuvarande allmänna samhällstillväxten bra nog för att fungera som fördelningsparameter för reservationerna.

5.4 Tak för reservation av kapacitet

En ytterligare åtgärd för att minska risken med negativ påverkan på annan aktör är att införa ett tak på den kapacitet som får reserveras per område. Taket bör i så fall spegla den maximala tillväxten av allmän samhällstillväxt som är rimlig för ett givet område. Metoderna för att fastställa detta tak kan variera precis som metoderna som listats under kapitel 5.2. I utgångsläget ämnar inte Svenska kraftnät att använda sig av ett tak för reservationerna, men ett införande utesluts inte i ett senare skede.

Införandet av ett tak innebär indirekt att Svenska kraftnät gör en prognos över hur elanvändningen kopplat till allmän samhällstillväxt förväntas utvecklas. Det får ses som osannolikt att dessa prognoser är mer träffsäkra än de som upprättas av regionnätsägarna, då regionnätsägarna generellt har ett bättre informationsunderlag att utgå från i de områden de bedriver sin verksamhet i. Det som exempelvis skulle kunna föranleda ett införande i ett senare skede är om den negativa påverkan på annan aktör bedöms bli för stor.

6 Förslag på metod för reservation av kapacitet

Svenska kraftnät reserverar en kapacitet för allmän samhällstillväxt i de områden där Svenska kraftnät bedömer att kapacitetsbrist kan uppkomma. Reservationen görs som huvudregel baserat på regionnätens prognoser kopplat till definitionen av allmän samhällstillväxt under kapitel 3. Enskilda anslutningar som överstiger 0,5 MW ingår inte i allmän samhällstillväxt. Reservering sker i den/de stamnätsstationer där konkurrens om kapacitet förväntas begränsa möjligt uttag för samhällstillväxt.

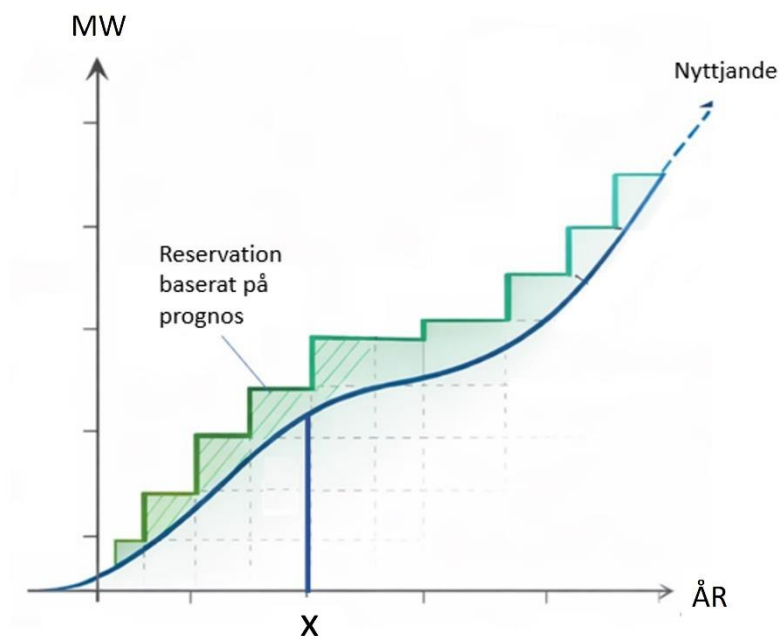
Prognoser för allmän samhällstillväxt görs likt prognoser för uttag i stort på 10 års sikt, vilket ligger till grund för Svenska kraftnäts nätplanering. Reservation av kapacitet fastslås på 5 års sikt och uppdateras vartannat år i dialog mellan regionnätsföretag och Svenska kraftnät inför publicering av Svenska kraftnäts Nätutvecklingsplan.

Den reserverade kapaciteten för allmän samhällstillväxt får ej nyttjas för andra ändamål. Önskar regionnätsföretaget ändra reservationen för att samhällstillväxten är lägre eller högre än väntat får detta ske vid inlämnandet av ny prognos inför publicering av Svenska kraftnäts Nätutvecklingsplan som sker vartannat år.

I figur 1 har Svenska kraftnät illustrerat hur kapacitet för allmän samhällstillväxt reserveras under en 10 års period för en medelstor stad i Sverige. I början av perioden sammanfaller reservationen med prognosen, vilket innebär att den reserverade kapaciteten är anpassad efter det förväntade behovet. Reservationen illustreras som en grön trappa vilket visar att kapacitet reserveras årsvis. Den blå, mjuka kurvan, visar det faktiska nyttjandet.

Efter ett visst antal år (markerat som x) möter nyttjandet inte längre den initiala prognosen och reservationen begränsas för att möta en ny prognos utefter den nya utgångspunkten för det faktiska nyttjandet. Detta illustrerar en situation där det faktiska nyttjandet inte längre utvecklar sig i den takt som antogs i den initiala prognosen. Genom löpande uppföljning av prognos och reservation vartannat år görs kontinuerligt justeringar för att säkerställa att reservering och prognos inte divergerar från det faktiska nyttjandet från år till år. Om inga justeringar skulle genomföras finns en risk för att reservation av kapacitet

för allmän samhällstillväxt överstiger det faktiska behovet och hindrar andra utvecklingsbehov.

Figur 1 Visar en situation där reservering och prognos divergerar från faktiskt nyttjande (x).

6.1 Regionnätsföretagens åtagande

- Separat redovisning av prognosticerat effektbehov, redovisat som en årlig volym i MW, kopplat till allmän samhällstillväxt.
- Redovisningen görs förslagsvis i samband med revideringen av nätutvecklingsplanen vartannat år.
- Uppföljning i dialogform med Svenska kraftnät görs förslagsvis årligen under år då ingen revidering av nätutvecklingsplanen görs. Revidering av prognosen sker endast vartannat år inför publicering av Svenska kraftnäts Nätutvecklingsplan

6.2 Svenska kraftnäts åtagande

- Bedömning av vilka stamnätsstationer som ska omfattas av reservationer, det vill säga de områden där det är en hög sannolikhet för konkurrenssituationer på 5 års sikt. Berörda regionnätsföretag blir informerade huruvida de berörs eller inte

och i vilken omfattning. Svenska kraftnät avser att offentliggöra informationen på www.svk.se för att skapa transparens.

- Reservation av kapacitet för allmän samhällstillväxt i linje med regionnätens prognoser.
- Årsvisa uppdateringar med berörda regionnätsföretag, inklusive kommunikation om tillgänglig och reserverad kapacitet.

Svenska kraftnät
Box 1200
172 24 Sundbyberg
Sturegatan 1

Tel: 010-475 80 00
Fax: 010-475 89 50
www.svk.se

